

1. רבינו יונה על הר"ף מסכת ברכות דף א עמוד א-ב

אלא כך הוא הענין שבבית הכנסת יקרא קריאת שמע עם ברכותיה ויתפלל ולא יכוין לצאת ידי חובת ק"ש באותה הקריאה אלא לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה ויוצא ידי קריאת הברכות ואח"כ כשיהיה בביתו קודם שיאכל אחר יציאת הכוכבים יקרא אותה ויתכוין לצאת בה ידי חובה ויקרא אותה כולה במורא ובכוונת הלב ואם לא ירצה לקרות אלא השתי פרשיות בלבד סגי ליה בהכי ואף על פי דאמרין בירושלמי וצריך להזכיר יציאת מצרים בזמנה דמשמע שצריך לומר פרשה שלישית שיש בה יציאת מצרים בשעה שקורא אותה לחובה אפילו הכי כיון שהזכיר יציאת מצרים בברכות בשעה שקורא אותה בבית הכנסת לא מצרכין ליה להזכירה פעם אחרת וכתב רב עמרם ז"ל שבשעה שקורא אותה יברך אקב"ו לקרוא ק"ש ואומר מורי הרב שאין זה נכון שברכה זו לא מצינו אותה בשום מקום ולפיכך נראה לו שיותר נכון שיאמר אהבת עולם שנתקנה אצלה ואפילו על קריאת הפסוקים או קריאת תלמוד תורה מצינו שנפטר מברכה באמירתה כדאמרין (דף יא ב) השכים לקרות קודם שקרא ק"ש צריך לברך לאחר שקרא ק"ש אין צריך לברך מאי טעמא שכבר נפטר באהבה רבה ואם תאמר כיון שאינו אומר ברכת מעריב ערבים הויא לה ברכה שאינה סמוכה לחברתה וכל ברכה שאינה סמוכה לחברתה צריך לפתוח בה בברוך יש לומר שכיון שבמקומה היא סמוכה לחברתה אין לחוש עכשיו כשאומר אותה על קריאת שמע אם אינו פותח בברוך שיוצא בה מצינו בתלמוד (לקמן דף כט ב) בתפלת הדרך שאינה פותחת בברוך וחותרם בה שומע תפלה מפני דכיון דבשמונה עשרה ברכת שומע תפלה סמוכה לחברתה אם עכשיו אינה סמוכה לחברתה לא חיישינן להכי. ועדיין יש לשאול כיון שאינו זמן קריאת שמע בשעה שקורין אותה בבית הכנסת היאך יוצא ידי חובה מהברכות אם אינו לילה לענין קריאת שמע ויש לומר שאע"פ שאינו לילה ממש מפני שלא יצאו הכוכבים אפילו הכי כיון ששקעה חמה והוי לילה לענין תפלה של ערבית כדלקמן הכא נמי דיינינן ליה לילה לקריאת הברכות ויכול לומר גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור כיון ששקעה חמה ... ולפיכך לא חיישינן אם אומרים אותה קודם צאת הכוכבים או אם אומרים אותה שתי פעמים וברכת גאל ישראל נמי אף על פי שהתקינו לאומרה בלילה כנגד יציאת מצרים שהיתה בלילה אפ"ה כיון שלא למדנו זכירת יציאת מצרים בלילה (ד' יב ב) אלא מרובי דכל ימי חיך ואין כתיב שם לילה בפירוש אלא מיתור כל בלבד דרשינן ליה לא חיישינן אם אין אנו אומרים אותה בלילה ממש...

ורבינו האי גאון ובודאי לא היה קורא ק"ש באותה שעה כיון שלא יצאו הכוכבים נמצא שלא היה סומך גאולה לתפלה ואפילו הכי לא היה חושש כיון שהיה עושה כן למצוה לקבל שבת מבעוד יום ולהוסיף מחול על הקודש שהוא מצוה גדולה הכא נמי אף על פי שאינו סומך גאולה לתפלה כיון שמתפלל עם הצבור מותר:

ומי שירצה להחמיר על עצמו יכול לעשות בדרך אחרת יותר נכונה שיקרא בבית הכנסת ק"ש והברכות בלא חתימה ופתיחה ויתפלל עם הצבור ואותה התפלה יתפלל על שם נדבה שהרי אברים ופדרים של עולת נדבה נמי קרבין כל הלילה ואח"כ בביתו יקרא ק"ש אחר יציאת הכוכבים בברכותיה בפתיחות וחתימות ויתפלל לשם חובה ובזה יהיה הכל מתוקן שאותה שבב"ה תהיה לעמוד בתפלה מתוך ד"ת כמו שאמרו בירושלמי ויקרא ק"ש בעונתה ויסמוך גאולה לתפלה ומה שמתפלל אותה הברכה כדי לסמוך גאולה לתפלה הוי כמו שמחדש דבר בתפלתו וא"צ לחדש בה דבר אחר:

2. בית יוסף אורח חיים סימן רלה

וא"ת היאך הוא אומר ברכות קריאת שמע בבית הכנסת כיון שאינו יוצא ידי חובת קריאת שמע באותה קריאה הרי הן ברכות לבטלה כבר כתב הרשב"א בתשובה (ח"א סי' מז) אל תתמה דברכות קריאת שמע אינן ברכות של קריאת שמע ממש כברכת התורה וברכת המצות שאם כן היה לנו לברך לקרות את שמע אלא ברכות הן שנתקנו בפני עצמן אלא שתקנו לאמרם לפני קריאת שמע ולאחריו וכן הסכימו הגאונים ע"כ: וכתב עוד הר"ר יונה ומי שירצה להחמיר על עצמו יכול לעשות בדרך אחרת יותר נכונה שיקרא בבית הכנסת קריאת שמע והברכות בלא חתימה ופתיחה ויתפלל עם הציבור ואותה תפלה יתפלל לשם (נדבה) [חובה] שהרי איברים ופדרים של עולות נדבה נמי קרבים כל הלילה ואחר יציאת הכוכבים יקרא קריאת שמע בברכותיה בפתיחות וחתימות ויתפלל לשם (חובה) [נדבה] ובוזה יהיה הכל מתוקן שאותה שבבית הכנסת תהיה לעמוד בתפלה מתוך דברי תורה ואח"כ יקרא קריאת שמע בעונתה ויסמוך גאולה לתפלה ומה שמתפלל אותה בנדבה כדי לסמוך גאולה לתפלה הוי כמו שמחדש דבר בתפלתו ואין צריך לחדש בה דבר אחר ע"כ. והכל בו (סי' כח) כתב בשם הר"ר יצחק בן גיאת דרך זה ובסוף כתב אבל צריך כוונה גדולה לזה שהתפלל בבית הכנסת וחוזר ומתפלל פעם אחרת. וגם רבינו כתב בסימן רל"ד בשם הרא"ש שאין להתפלל תפלת נדבה אלא אם כן יהא מכיר עצמו זהיר וזריז ואמיד בדעתו לכוין בתפלתו מראש ועד סוף בלא היסח דעת. ולענין הלכה נקטינן שצריך לקרותה אחר צאת הכוכבים ויעשה אחד מהדרכים הנזכרים.

3. שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן קיא סעיף א הגה

ו"א הא דצריך לסמוך גאולה לתפלה, היינו דוקא בחול או ב"ט, אבל בשבת א"צ (פי' דטעמא דבעינן למסמך גאולה לתפלה, משום דכתיב יענך ה' ביום צרה (תהילים כ, א) וסמך ליה יהיו לרצון אמרי פי וגו' וגואלי (תהילים יט, טו), ושבת לאו זמן צרה

4. רא"ש מסכת ברכות פרק ד

ו ואמר רבי חייא בר אבא רב צלי של שבת בערב שבת ר' יאשיה צלי של מוצאי שבת בשבת רב צלי של שבת בע"ש מפלג המנחה ולמעלה ולאחר יציאת הכוכבים היה קורא קריאת שמע בעונתה ואף על פי שלא היה סומך גאולה לתפלה כיון שהיה מכוין למצוה להוסיף מחול על הקדש לא חייש לסמיכה.

5. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ז

המתפלל תפלה קודם זמנה לא יצא ידי חובתו וחוזר ומתפלל אותה בזמנה, ואם התפלל תפלת שחרית בשעת הדחק אחר שעלה עמוד השחר יצא, ויש לו להתפלל תפלת ערבית של לילי שבת בערב שבת קודם שתשקע החמה, וכן יתפלל ערבית של מוצאי שבת בשבת לפי שתפלת ערבית רשות אין מדקדקין בזמנה, ובלבד שיקרא ק"ש בזמנה אחר צאת הכוכבים. +/השגת הראב"ד/ ויש לו להתפלל וכו'. כתב הראב"ד ז"ל /א/ /א/ אין ראוי לעשות כן אלא לצורך שעה והלא צריך לסמוך גאולה לתפלה. +